

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سیری در تاریخ صدر اسلام

نویسندگان:

حسین اویسی

علی حیدری

علی رجبی

سرشناسه	: اویسی، حسین
عنوان و نام پدیدآور	: سیری در تاریخ صدر اسلام / نویسندگان حسین اویسی، علی حیدری، علی رجبی
مشخصات نشر	: قزوین: کاسپین دانش، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۰ ص: جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸ ۶۰۰ - ۹۴۰ - ۵۶۴ - ۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: اسلام - تاریخ - از آغاز تا ۴۱ ق
شناسه افزوده	: حیدری، علی
شناسه افزوده	: رجبی، علی
رده بندی کنگره	: ۹۱۳۹۳ س ۸ الف / BP۴۱
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۹۱۲
شماره کتایشناسی ملی	: ۳۶۲۸۵۷۱

عنوان	: سیری در تاریخ صدر اسلام
تألیف	: حسین اویسی، علی حیدری، علی رجبی
ناشر	: کاسپین دانش
طراح جلد	: لیلا خورشیدی
سال انتشار	: ۱۳۹۳
نوبت چاپ	: اول، ۱۳۹۳
شمارگان	: ۲۰۰۰ نسخه
قیمت	: ۶۵۰۰ تومان
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۰-۵۶۴-۰

کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است

مرکز اصلی: قزوین، بلوار نخبگان، دانشگاه آزاد اسلامی قزوین، مجتمع تجاری، مرکز تخصصی کتاب علامه جعفری

تلفن: ۰۲۸-۳۳۶۸۸۰۵۸

آدرس سایت (فروش آنلاین): www.ajbook.ir

پست الکترونیک: yaremehrabanbook@yahoo.com

فهرست

صفحه

فهرست مطالب

پیش گفتار..... ۵

بخش اول (کلیات)

اهداف بخش (فصل اول)

اهمیت و ضرورت مطالعه تاریخ..... ۱۱

خودآزمایی و اندیشه و پژوهش..... ۲۶

فصل دوم

موقعیت جغرافیای، نژادی، فرهنگی و اجتماعی عرب قبل از اسلام..... ۲۷

خودآزمایی و اندیشه و پژوهش..... ۵۰

بخش دوم (وقایع قبل و بعد رسالت)

اهداف بخش (فصل اول)

وقایع قبل از بعثت..... ۵۳

خودآزمایی و اندیشه و پژوهش..... ۶۱

فصل دوم

وقایع بعد از بعثت..... ۶۳

خودآزمایی و اندیشه و پژوهش..... ۸۰

فصل سوم

هجرت پیامبر اکرم (ص) به مدینه..... ۸۱

خودآزمایی و اندیشه و پژوهش..... ۹۴

فصل چهارم

پیامبر اکرم (ص) در مدینه..... ۹۵

خودآزمایی و اندیشه و پژوهش..... ۱۳۲

بخش سوم (دوران خلافت پس از پیامبر (ص))

اهداف بخش (فصل اول)

دوران خلافت ابوبکر..... ۱۳۵

خود آزمایی و اندیشه و پژوهش ۱۵۰

فصل دوم

دوران خلافت عمر خطاب..... ۱۵۱

خود آزمایی و اندیشه و پژوهش ۱۶۴

فصل سوم

دوران خلافت عثمان..... ۱۶۵

خود آزمایی و اندیشه و پژوهش ۱۷۰

فصل چهارم

دوران خلافت امام علی (ع) ۱۷۱

خود آزمایی و اندیشه و پژوهش ۱۹۲

فصل پنجم

دوران خلافت امام حسن مجتبی (ع) ۱۹۳

ضمائم ۱۹۹

کتابنامه

یکی از ابعاد مهم توسعه همه جانبه علوم انسانی نظیر: فلسفه، حقوق، علوم سیاسی و اجتماعی و اقتصادی، جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، علوم تربیتی، الهیات، اخلاق، ادبیات، تاریخ، هنر و ... است.

گسترده‌گی و تنوع در علوم انسانی، مانع از آن شده که صاحب‌نظران بتوانند قلمرو آن را به‌سادگی از قلمرو معرفت تجربی تفکیک کنند. لذا به‌طور اجمال می‌توان گفت علوم انسانی به‌دانش‌هایی اطلاق می‌شود که موضوع تحقیق آن‌ها فعالیت‌های گونه‌گون انسان است یعنی رشته‌هایی که رفتار فردی، روابط افراد با یکدیگر، رفتارهای جمعی و نیز آثار نهادها و مناسبات ناشی از این رفتارها را مطالعه می‌کنند.^۱

با این که در مباحث رایج توسعه در ایران به‌توسعه علوم انسانی توجه می‌شود اما اهمیت آن هنوز به‌بدنه فرهنگ و نظام آموزشی ما راه نیافته است. در نظام آموزشی ما هنوز علوم طبیعی و تجربی از درجه اول اهمیت برخوردار است؛ گویی که رشد این علوم حرف اول را در توسعه می‌زند؛ به‌همین جهت برنامه‌ریزان در ایران همواره به‌اقتصاد و سرمایه توجه ویژه دارند و مشکل عقب ماندگی کشور را عمدتاً کمبود پول و سرمایه یا ماشین آلات و زیر ساخت‌های مادی مانند پل، جاده، سد و ... می‌دانند و تصمیم‌گیرندگان نظام آموزشی در همین راستا پیشرفت و ترقی را فن‌آوری و دستیابی به‌تکنولوژی و علوم می‌دانند که به‌نوعی به‌تحقیق و کاوش روی ماده و طبیعت منجر گردد تا از قافله به‌اصطلاح تمدن امروزی عقب نمانند و متأسفانه این ذهنیت در تار و پود فرهنگ ما نهادینه شده است؛ بنابراین مردم ما هم سعی می‌کنند تمام سرمایه‌های فکری (نخبگان) و مادی خود را صرف توسعه آن کنند

این در حالی است که علوم انسانی هم از حیث ارزشی و هم از حیث راهبردی بر علوم طبیعی و تجربی تقدم دارد. یعنی توسعه علوم طبیعی و تجربی تابعی از توسعه علوم انسانی است این مدعا هم به‌پشتوانه‌ی آموزه‌های فلسفی و هم به‌پشتوانه تجربه تاریخی جوامع توسعه یافته، قابل اثبات است. توسعه علوم طبیعی و تجربی مرهون بسترسازی علوم انسانی است. ما نمی‌توانیم قبل از این که به انسان و علوم مربوط به آن فکر کنیم به‌علومی که موضوع آن به‌ماده و عوارض آن تعلق دارد بپردازیم. زیرا توجه به توسعه علوم انسانی می‌تواند زمینه‌ساز تحولی عظیم و رشدی همه جانبه و توسعه‌ای پایدار برای جوامع بشری باشد.

فیلسوفان اسلامی بر این باورند که اهمیت هر علمی به‌موضوع آن علم بستگی دارد یعنی هر قدر موضوع علمی از اهمیت بیشتری برخوردار باشد آن علم از اهمیت بیشتری برخوردار خواهد بود. موضوع علوم انسانی، خود انسان است که از والاترین و پیچیده‌ترین موجودات عالم به‌شمار می‌آید ولی موضوع علوم تجربی طبیعت و ماده می‌باشد بنابراین می‌توان به‌سادگی به‌اهمیت علوم انسانی پی برد.

تجربه نشان داده است، جوامعی توانستند گام‌هایی رو به جلو بردارند که علوم انسانی هم گام با علوم طبیعی و تجربی توسعه یافته است. همان گونه که عدم توسعه علوم انسانی در جوامع باعث رکود و رخوت علوم تجربی می‌شود به عبارت دیگر، توسعه علوم طبیعی و تجربی، تابعی از توسعه علوم انسانی است اگر کمی به عقب برگردیم و دوران انحطاط قرون وسطی را با دقت مرور کنیم بی‌شک پی خواهیم برد که علت اصلی عقب افتادگی اروپا در این قرون موانع توسعه نیافتگی علوم انسانی بود که اجازه ظهور عالمان تجربی را نمی‌داد و به بهانه‌های گوناگون، جلوی ترقی و توسعه آن را سد می‌نمود زیرا بستر لازم برای توسعه علوم تجربی فراهم نشده بود. اما با ظهور انقلاب و نهضت فرهنگی بستر رنسانس صنعتی فراهم گردید که ما امروز شاهد توسعه صنعتی اروپا هستیم.

با این حال باید موانع توسعه علوم انسانی در ایران را مورد بررسی قرار داد. اگرچه این موضوع در فرهنگ ما علل مختلفی می‌تواند داشته باشد ولی یکی از مهم‌ترین آن‌ها به‌ساختار قدرت در گذشته برمی‌گردد. نظام‌های شاهنشاهی معمولاً با استبداد، سلطه‌طلبی،

خودکامگی، اقتدارگرایی و بردگی همراه است و کشور ما این گونه نظام‌ها را تجربه کرده است. بنابراین، این حکومت‌ها برای رسیدن به مقاصد سلطه‌طلبی خود سعی داشتند تا مردم را از خود و امور و حقوق خود بی‌خبر نگاه داشته و هزینه آموختن علوم انسانی را گران و آینده آن را پر مخاطره و نامطمئن گردانند تا به مقاصد نامشروع خود جامه عمل بپوشانند. از سوی دیگر انسانی که از حقوق خود بی‌خبر است؛ تشویق به فراگیری علوم طبیعی و تجربی می‌شود تا دستی توان‌تر داشته باشد و خدمت مؤثرتری به تقویت قدرت حاکمان ارایه نماید. بدین جهت کشور ما بیش از هر چیز نیاز به توسعه علوم انسانی دارد تا از رهگذر آن بتواند به توسعه بایدار علمی که راه رسم آن عقلانیت است برخوردار گردد.

یکی از علوم انسانی که لازم است مردم ما، با آن به‌متد علمی آشنا شوند تاریخ اسلام است که برداشت علمی و منطقی و مناسب از آن می‌تواند در فهم صحیح اسلام به‌ما کمک کند و مانع برداشت‌های ناروا و منفع‌طلبانه گردد.